

RËNDËSIA E DOSJES PËR VLERËSIMIN E NXËNËSVE NË GJUHË TË HUAJ

Dr. Emilda Roseni

Universiteti Aleksandër Moisiu, Durrës
Email: m_roseni@yahoo.com

Dr. Miranda Enesi

Universiteti Aleksandër Moisiu, Durrës
Email: mirashahini@gmail.com

PËRMBLEDHJE

Debati mbi zgjedhjen e mjeteve të duhura të vlerësimit dhe testimit synon të ndryshojë e përmirësojë si teknikat vlerësuese të mësuesit, ashtu edhe vetë politikat e vlerësimit të një shteti. Në Shqipëri nuk i është dhënë rëndësia e duhur vlerësimit të nxënësit edhe pse në botë ka debate të shumta lidhur me këtë problematikë. Për të risjellë këtë çështje jetike në fokus të sistemit të mësimdhënies është kryer ky studim mbi rëndësinë që paraqet dosja profesionale për vlerësimin e nxënësit në gjuhë të huaj. Vlerësimi i aftësive komunikuese në mënyrë të standardizuar është shumë më tepër kompleks krahasuar me vlerësimin e korrektesës gramatikore apo leksikore. Pavarësisht kësaj, shumë studiues dhe ekspertë të mësimdhënies janë duke kërkuar, gjetur e hartuar mënyra të reja vlerësimi. Këto mënyra të reja synojnë përfshirjen e teknikave të vlerësimit të aftësive komunikuese. Përpos të gjithave, objektivi final i këtij ndryshimi mbetet të komunikuarit në mënyrë efikase, qoftë ky komunikim në të shkruar dhe të lexuar apo dhe në të folur e dëgjuar. Rrjedhimisht, të gjitha aftësitë gjuhësore kanë nevojë të vlerësohen me kujdes dhe përpikëri në mënyrë të tillë që nxënësit të arrijnë t'i përmirësojnë këto aftësi në të ardhmen. Kjo dosje profesionale merr përsipër të prezantojë çështje dhe përvoja që kanë të bëjnë me vlerësimin dhe testimin e njohurive të gjuhës së huaj nga nxënësit, të zbulojë problematikat e hasura nga mësuesit gjatë procesit të vlerësimit të njohurive të nxënësve të tyre, të pasqyrojë problematikat e hasura nga vetë nxënësit gjatë matjes dhe vlerësimit të aftësive të tyre nga mësuesit dhe nga njëri-tjetri si dhe të ofrojë rekomandime mbi mënyrat e teknikat më të mira dhe të drejta të testimit e vlerësimit të njohurive gjuhësore në gjuhën e huaj në shkollat shqiptare. Fjalët çelës: gjuhë e huaj, mësues, nxënës, testim, vlerësim

ABSTRACT

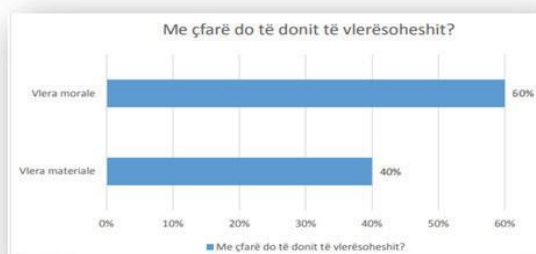
The debate over the choice of appropriate assessment and testing tools aims to change and improve both the teacher's assessment techniques and the state's own assessment policies. In Albania, the importance of student assessment has not been given due importance, although there are many debates in the world regarding this issue. In order to bring this vital issue back to the focus of the teaching system, this study was conducted on the importance of the professional dossier for student assessment in foreign languages. Evaluating standardized communication

skills is much more complex compared to evaluating grammatical or lexical correctness. Despite this, many researchers and teaching experts are looking for, finding and designing new ways of assessment. These new ways aim to incorporate communication skills assessment techniques. After all, the ultimate goal of this change remains to communicate effectively, whether this communication is in writing and reading or in speaking and listening. Consequently, all language skills need to be carefully and accurately assessed in such a way that students are able to improve these skills in the future. This professional file undertakes to present issues and experiences related to the assessment and testing of foreign language knowledge by students, to discover the problems encountered by teachers during the process of assessing the knowledge of their students, to reflect the problems encountered by the students themselves when measuring and evaluating their skills by teachers and each other and to provide recommendations on the best and right ways and techniques of testing and evaluating language skills in the foreign language in Albanian schools.

Keywords: assessment, foreign language, students, teachers, testing

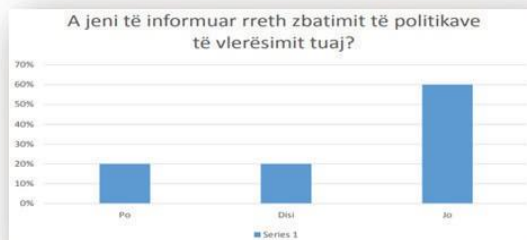
Hyrje

Vlerësimi sipas Krajas (2002), është procesi i matjes së performancës dhe i përparimit apo progresit të bërë, i nxjerrjes në pah të vlerave të punës sonë, të dijeve apo aftësive njerëzore dhe intelektuale nga i cili secili prej nesh ndihet më mirë apo më keq, jo vetëm në funksion të kërkimit të këtij vlerësimi për efekte shkollimi apo pune, por edhe në funksion të rritjes së vlerësimit për veten, qëndrimit mes një grupi shoqëror të caktuar dhe pozicionimit brenda këtij grupi. Si i tillë ai është mjaft kompleks dhe, mbi të gjitha, i rëndësishëm, duke merituar vëmendjen më të veçantë të të gjithëve ne.

Vlerësimi konsiderohet si procesi më delikat i mësimdhënies, pasi në shumë raste ai konsiderohet edhe si subjektiv. Sfidat e shkollës shqiptare është që ta nxjerrë vlerësimin nga konturet subjektivistike dhe ta klasifikojë atë si një element të studimit dhe të vendosjes në një standard të caktuar, në të cilin përvoja e huaj nuk mungon (Pasku, 2012).

Shpeshherë vihet re se fjalët testim dhe vlerësim përdoren në mënyrë sinonimike,

gjë e cila nuk është aspak e drejtë. Brown (2007) pohon se “Një test është një instrument i matjes së njohurive apo aftësive të një individi në një fushë të caktuar.” Testet janë instrumente specifike të cilat hartohen me mjaft kujdes dhe që nevojitet të kenë një rubrikë të detajuar pikësimi, si edhe janë procedura administrative të cilat zënë një periudhë kohe të caktuar në një plan mësimor. Sipas Brown, një mësues i mirë nuk

rresht kurrë së vlerësuar nxënësit e tij, qofshin këto vlerësime të rastësishme apo të qëllimshme.

Sipas Musait (2002) “rreziku i parë dhe më serioz është kur nxënësit shohin se vlerësimi që u bëhet përparimit të tyre është më i ulët se ai i shokëve që kanë nivel të njëjtë me ta, ose është më i ulët se një standard i caktuar i konsideruar si i arritshëm prej tyre. Për këtë ata mund të dëshpërohen dhe dekurajohen”. Duke qenë se arbitrariteti është një karakteristikë e praktikave të gabuara të vlerësimit, atëherë njohja dhe eliminimi i këtij faktori mbetet një çështje thelbësore.

Materialet dhe Metodat

Qëllimi i punimit: dosja profesionale do t’i shërbejë në radhë të parë praktikës së mësimeve, për t’u njohur më mirë me rolin dhe metodikën e vlerësimit dhe testimit në shkollat e ciklit 9-vjeçar, duke gjetur mënyra për të shmangur problematikat që dalin gjatë vlerësimit të nxënësve. Si rrjedhojë, ky punim gjen përdorim si nga mësuesit e gjuhës së huaj, ashtu edhe nga studentët që studiojnë për t’u diplomuar si mësues të ardhshëm në gjuhë të huaj.

Analizë pyetësorësh drejtuar nxënësve

Për të parë dobësitë në procesin e vlerësimit në shkollën Ali Demi në qytetin e Tiranës, u realizua një pyetësor i shkurtër me nxënësit e kësaj shkolle. Qëllimi i këtij pyetësori ishte të vlerësohej informacioni që kanë nxënësit për politikën e vlerësimit të tyre. Rreth 100 nxënësve, nga klasa e 3-të në të 9-tën, iu shpërnda një pyetësor. Pyetësori u plotësua në klasë dhe u dorëzua po aty.

Pyetjes së parë: *A keni informacion për stimujt që marrin nxënësit e talentuar?*, nxënësit iu përgjigjën si më poshtë: rreth 50% e tyre kishin informacion, 30% kishin disi informacion lidhur me këtë pyetje dhe rreth 20% nuk kishin fare informacion.

Pyetja e dytë kërkonte nga nxënësit të shpreheshin se *me çfarë do të donin të vlerësoheshin?* Nga grafiku më poshtë vihet re se shumica e nxënësve rreth 60% janë përgjigjur se do të donin të vlerësoheshin me vlera morale dhe rreth 40% me vlera materiale.

Pyetjes së tretë nëse *nxënësit janë të informuar rreth zbatimit të politikave të vlerësimit* u përgjigjën se nuk dinë asgjë lidhur me këtë rreth 60%. Kjo nxit nevojën e rritjes së informimit, që do të trajtohet më vonë në këtë punim.

Rezultatet e marra nga pyetja e katërt lidhur me transparencën e vlerësimit të nxënësve tregojnë se 30% e tyre pohojnë se kanë konflikt me mësuesin lidhur me mënyrën e vlerësimit, 50% e tyre kanë disi konflikt dhe 20% nuk kanë fare konflikt.

Në pyetjen nr. 5 vihet re se në 60% të rasteve arsyeja e konflikteve të tyre me mësuesit është vlerësimi i padrejtë i bërë nga mësuesit, të cilët janë tepër kërkuar dhe nuk i vlerësojnë në mënyrë të drejtë dijet e nxënësve të tyre. Ndërsa një përqindje shqetësuese e nxënësve të anketuar rreth 30% e tyre shprehen se arsyeja e konflikteve të tyre me mësuesit janë fjalët me karakter ofendues që përdorin mësuesit ndaj tyre. Ky është një fenomen tepër shqetësues sepse tregon që mësuesit e shkollave tona nuk janë të trajnuar mjaftueshëm që të dinë se si të sillen në përputhje me karakterin e fëmijëve. 10% e nxënësve të anketuar shprehen se arsyeja e konflikteve të tyre me mësuesit është favorizimi i padrejtë që mësuesit u bëjnë nxënësve të tjerë, sipas njohjeve dhe miqësive që kanë mësuesit me prindërit ose me të afërmit e këtyre nxënësve.

Një nga anët e forta në shkollën Ali Demi sa i përket politikave të vlerësimit të nxënësve është se nxënësve u jepet hapësira që në fund të orës të vlerësojnë njëri-tjetrin.

Gjithashtu testet janë pikë e fortë, sepse janë të hartuara sipas standardit dhe objektivave të lëndëve të caktuara dhe nxënësit dalin mirë dhe janë të kënaqur nga vlerësimi pasi kjo pasqyrohet edhe nga fletët e testime të tyre. Një nga arritjet e tjera është portofoli i nxënësve. Nxënësit mbajnë dosje personale në lëndën e gjuhës së huaj. Atyre iu jepen detyra sipas temave dhe në fund të semestrit vlerësohet portofoli. Projektet i vendosin në punë nxënësit dhe i stimulojnë ata për të paraqitur punime dinjitoze. Ata janë të kënaqur nga vlerësimet dhe duke krahasuar dosjet me njëri – tjetrin arrijnë të vetëvlerësohen.

Shkolla 9-vjeçare “Ali Demi” ka një bashkëpunim të mirë me komunitetin dhe vlerësohet të jetë shkollë e hapur që ka komunikim të vazhdueshëm si me prindërit, ashtu edhe me grupe të tjera. Katër vitet e fundit nuk ka asnjë rast të braktisjes së shkollës nga nxënësit. Ndërkohë që vlerësohet se teknikat e mësimdhënies janë bashkëkohore dhe kjo tregohet edhe nga rritja e kërkesave për t’u regjistruar në këtë shkollë. Liria e të menduarit, të krijuarit, të shprehurit është mënyra më e mirë për të arritur synimet edhe në aspektin shkencor. Në këtë anë, shkolla “Ali Demi” përdor strukturën e re kurrikulare të miratuar nga MASR. Programet dhe realizimi i tyre është konform gjithë udhëzimeve të Ministrisë së Arsimit Sportit dhe Rinisë. Për të siguruar një vlerësim sa më objektiv mësuesi/ja në shkollën Ali Demi ndjek këtë skemë:

Kriteri	Pikët
Cilësia, zhvillimi dhe organizimi i idesë së esesë	1-5 pikë
Stili, fjalori përdorur, individualiteti	1-3 pikë
Struktura e fjalisë	1-3 pikë
Struktura e pikësimit	1-2 pikë
Drejrtshkrimi	1-2 pikë

Qëllimi i vlerësimit

1. Vlerësimi para së gjithash ka për qëllim të nxënësve, t’i nxisë ata të mësojnë më shumë. - Vlerësimi shërben që ta nxisë nxënësin të mësojë dhe t’i japë udhëzime se si të mësojë në mënyrë që të përmirësojë arritjet në mësim dhe jashtë tij. Vlerësimi nuk shërben vetëm që të vërtetojë se sa ka arritur nxënësi të mësojë.
2. Vlerësimi siguron informacione të plota për arritjet e nxënësit. - Vlerësimi siguron edhe informacione për atë që nxënësit e dinë dhe se çka mund të bëjnë me atë që dinë; - Me vlerësim vlerësohen dituritë dhe aftësitë e nxënësve, si dhe vlerat, qëndrimet dhe shprehitë e tyre, që ndikojnë edhe në suksesin në shkollë dhe në arritjet jashtë shkollës; - Me vlerësim merren informacione edhe për anët e forta dhe ato të dobëta

të nxënësve, që pastaj përdoren për të siguruar përparimin e nxënësve në mësim.

3. Vlerësimi është pjesë përbërëse e procesit mësimor. - Ekziston lidhje e qartë ndërmjet qëllimeve dhe përmbajtjeve të të nxënësve dhe vlerësimit. - Mësimdhënia, të nxënësve dhe vlerësimi janë procese të ndërthurura dhe sigurojnë koherencë në mësim. - Nga qëllimet dhe përmbajtjet mësimore varet çka do të vlerësohet. Nga rezultati i vlerësimit varet si do të zhvillohet mësimi dhe drejt cilave qëllime synon të ecë ai;
- Nxënësi ka rol aktiv në procesin e vlerësimit.
4. Vlerësimi bazohet në përdorimin e shumë metodave të ndryshme. - Përdorimi i shumë metodave të ndryshme mundëson që të zvogëlohen dobësitë dhe kufizimet e secilës metode të veçantë; - Kur përdoren shumë metoda të ndryshme, vlerësimi merr parasysh stilet e ndryshme të të nxënësve të nxënësve.
5. Vlerësimi është proces i vazhdueshëm. - Gjatë vlerësimit kontrollohet përparimi i arritjeve të nxënësve në bazë të asaj sesi orientohen nxënësit drejt qëllimeve të parashtruara në mësim.
6. Vlerësimi është i drejtë. - Vlerësimi i drejtë i referohet paanshmërisë gjatë zbatimit të vlerësimit, gjatë vlerësimit të arritjeve dhe gjatë interpretimit dhe përdorimit të rezultateve.
- Vlerësimi nuk favorizon nxënësin në bazë të prejardhjes, gjinisë dhe as në bazë të përvojave të tyre të mëparshme me arsimtarë dhe/ose me metodën e vlerësimit.
7. Vlerësimi është transparent. - Nxënësit e dinë se cilat janë qëllimet e të nxënësve, cilat janë standardet që priten prej tyre t'i arrijnë dhe si do të vlerësohet arritja e nxënësve (ajo që duhet të mësojnë, si dhe kur do të vlerësohen).
- Nxënësit dhe prindërit kanë qasje në vlerësim (në metodat që do të përdoren dhe në rezultatet e përdorimit të tyre).
8. Vlerësimi është i vlefshëm dhe i sigurt.
- Me vlerësimin merren informacione që janë të rëndësishme për qëllimet dhe përmbajtjet e vlerësimit.
- Në interpretimin e rezultateve të vlerësimit nuk bëjnë pjesë gjykimet për sjelljen, aftësitë dhe shkathtësitë e nxënësve, që nuk janë objekt i vlerësimit konkret.

Vlerësimi i nxënësve - Analiza SWOT

<i>Vlerat</i> Vlerësimi ka avantazhe: 1. Ndhmon nxënësin të përparojë në formimin e tij 2. Për t'i vlerësuar njohuritë dhe për t'i bërë ato të mjaftueshme për vazhdimin e shkollimit të nxënësit 3. Për të siguruar një përdorim të drejtë të vlerësimit të nxënësve dhe një sistem shkollor cilësor	<i>Dobësitë</i> Vlerësimi ka disa disavantazhe 1. Gabimet e vlerësimit janë gabime të gjykimit, që bën sistematikisht një njeri kur vlerëson një tjetër. 2. Sa më i ndërgjegjshëm të jesh për gabimet, aq më e madhe është mundësia për t'i korrigjuar ato, por korrigjimi është një proces shumë i ndërlikuar 3. Ndër gabimet më kryesore të vlerësimit përmendim: - a- Efekti i kontrastit - b- Përshtypja e parë - c- Gabimi qendror - d- Gabimi i ekstremeve
<i>Mundësitë</i> 1. Vlerësimi duhet të jetë pjesë përbërëse e planit të zhvillimit të shkollës dhe e planit vjetor të shkollës. - Secila shkollë duhet të ketë një politikë të shkruar për vlerësimin në nivel shkolle (d.m.th, që të mbulojë edhe Vlerësimin Sumativ, edhe Vlerësimin Formativ, si dhe Kodin e Etikës për vlerësim. - Politika e shkollës për vlerësim duhet të jetë në përputhje me Kornizën e Kurrikulës, parimet dhe standardet e përcaktuara nga MASH për vlerësimin në nivel shkolle. - Politika e vlerësimit duhet të përfshijë: një përzgjedhje të metodave të vlerësimit si dhe zhvillimin e instrumenteve; realizimin e vlerësimeve; klasifikimin dhe dhënien e informacionit që del nga gjetjet e procesit të vlerësimit, me rezultate të ndara edhe në baza gjinore. - Secila shkollë duhet rregullisht ta kryejë monitorimin për kapacitetet dhe praktikën e saj të vlerësimit, në mënyrë që të çojë drejt një plan veprimi për të forcuar vlerësimin në përputhje me politikën e shkollës.	<i>Rreziqet e vlerësimit</i> Ka mësues që vlerësojnë sipas disa kritereve, të cilat janë thjesht të tyre dhe nuk kanë parasysh objektivat e programit lëndor. Për rrjedhojë, ndodh që, te mësues të ndryshëm, e njëjta notë t'u takojë nxënësve me njohuri dhe aftësi tepër të ndryshme. Çdo vlerësim bazohet në objektivat e programit. Kjo do të thotë se çdo provim, me shkrim ose me gojë, apo me demonstrim praktik, ka për qëllim të matë se sa është përbushur një objektivi i caktuar ose sa janë përbushur disa objektiva. Objektivat e programit, janë elementi kryesor i gjithë veprimtarisë vlerësuese të mësuesit. Ka mësues që u japin nxënësve kërkesa tepër të vështira. Teksti i nxënësit nuk i ka këto kërkesa, por ata i gjejnë zakonisht në botime të hershme, mbase qysh nga koha kur kanë qenë studentë ose edhe në botime të reja të specializuara për nxënësit e rrallë. Kjo prirje e vjetruar haset jo pak dhe i dëmton nxënësit aq sa ata shkurohen, u zbehet vullneti dhe u vështirësohet lënda.

Instrumentet e vlerësimit

Mësimdhënësi i lëndës dhe shkolla duhet të zgjedhin dhe të zbatojnë një numër të mjaftueshëm instrumentesh për matje dhe vlerësim, siç janë:

- vrojtimi;
- pyetësi (vetëvlerësimi);
- raporti me shkrim i një pune praktike apo një hulumtimi;
- të shprehurit me gojë;
- të shprehurit me shkrim;

- fleta kontrolluese (përdoret për shkathtësitë manovruese të nxënësit);
- dosja apo portofoli (vetëvlerësimi);
- testi i mbështetur në kritere dhe objektiva;
- testi i arritshmërisë i ndërtuar me kërkesa (pyetje):
  - e përgjigje alternative të shumta;
  - me përgjigje të hapura të shkurtra;
  - me përgjigje të hapura të zgjeruara etj.

si edhe çdo instrument tjetër që mësimehmënësi e vlerëson të nevojshëm.

Llojet më të përdorshme të vlerësimit

Vlerësimi diagnostikues: përmes këtij vlerësimi identifikohen vështirësitë e të nxënësit ose problemet që kanë të bëjnë me të nxënësit. Po ashtu përmes vlerësimit diagnostikues identifikohen anët e dobëta dhe të forta të mësimehmënie, përcaktohen shkaqet e ndryshme të problemeve në të nxënë etj., në mënyrë që të merren masat për përmirësimin dhe avancimin e saj dhe për formulimin e planit për veprim në ndihmë të nxënësve (Pasku, 2012).

Vlerësimi formues: përmes këtij vlerësimi synojmë të identifikojmë gabimet, të metat dhe vështirësitë në punën me nxënësit, me qëllim që t'ju japim ndihmë. Vlerësimi formues mbikëqyr ecurinë, procesin, përparimin e nxënësve, me qëllim që të sjellë përmirësime. Kontrollon përparimin e nxënësve në nxënësve gjatë procesit mësimor, pra kontrollon shkallën e zotërimit të objektivave udhëzues.

Vlerësimi përmbledhës: përcakton arritjet në përfundim të vitit mësimor, në përfundim të programit mësimor. Shërben për të marrë vendime për nxënësit, mësimehmënësit, programet etj. Ka për qëllim vlerësimin me notë dhe certifikimin e nxënësve, gjithashtu siguron informata për të gjykuar përvetësimin e objektivave të lëndës dhe efektshmërisë së programit mësimor.

Vetëvlerësimi: është proces gjatë të cilit institucioni, shkolla, mësimehmënësi, nxënësi mbledhin informacion për veten e tyre dhe bëjnë gjykimin e vlerave të tyre. Këtë vlerësim nxënësi e realizon duke krahasuar rezultatet e veta me standardet e arritjeve. Nëpërmjet vetëvlerësimit nxënësit kanë mundësi që në lidhje me qëllimet e caktuara të mësimit të vlerësojnë veten, arritjet e tyre. Vetëvlerësimi i bazuar në kritere të drejta krijon bazë për motivimin, përmirësimin dhe çuarjen më tej të procesit të të nxënësit te nxënësit (QTKA, 2003).

Cilëndo metodë që mësuesit përzgjedhin të përdorin, ata duhet të reflektojnë së bashku me nxënësit e tyre mbi punën e kryer, të zhvillojnë aftësinë e nxënësve për të parë me sy kritik përparimin e tyre vetjak, si dhe përparimin e nxënësve të tjerë në klasë. Është thelbësore të theksohet se nuk është portofoli në vetvete mjeti që sjell zhvillimin

dhe përparimin, por janë rrugët dhe mënyrat sesi nxënësit dhe mësuesit e përdorin atë në klasë që sjell një analizë kritike të punës së bërë dhe të arritjes së synimeve e qëllimeve të vëna nga të dyja palët (Brown, 2007).

Vlerësimi tradicional / Vlerësimi alternativ

Marrja në analizë e vlerësimit tradicional dhe atij alternativ kërkon një hapësirë shumë të madhe kohore dhe fizike, por realisht një krahasim i këtyre dy grupimeve të mëdha të vlerësimit është në fakt, siç do të pasqyrohet dhe më tej, reflektim i ndryshimeve të mëdha në vetë sistemin arsimor dhe kryesisht në metodat e përdorura në mësimdhënien e gjuhës shqipe.

Fatkeqësisht, akoma edhe sot, në shkollat tona nocioni i “vlerësimit” mbart në vetvete një vizion të testeve, provimeve apo dhe të një liste të gjatë me nota. Të gjitha këto konsiderohen shumë të rëndësishme dhe përgjithësisht mendohet se masin në mënyrë objektive, të saktë dhe të besueshme arritjet e nxënësve.

“Provimet janë një nga format e kontrollit përfundimtar të dijes së nxënësve që zhvillohen në fund të vitit mësimor. Ato kanë për qëllim që të evidentojnë gjendjen reale të nivelit të dijenive, për çdo nxënës, të përcaktojnë shkallën e përgatitjes për të vijuar më tej në një kategori shkolle më të lartë apo për t’u sistemuar në punë” (Didaktika, 1986).

Ky sistem ka përparësi të shumta për sa i takon lehtësive në administrim, arrin të krahasojë lehtësisht individët (vlerësim i bazuar në normë) dhe që të gjithë e dine se një notë 9 është më e mirë se një notë 7. Në këtë mënyrë ofrohet në mënyrë efikase “klasifikimi i atyre, të cilët qëndrojnë në majë, në mes apo në fund, duke i drejtuar ata drejt një pozicionimi të caktuar në shoqëri” (Moon & Mayes, 1995).

Por sa real është ky vlerësim dhe kjo notë? A është bërë vlerësimi me notë në mënyrë të nderhme dhe të drejtë? A do të bënte një mësues tjetër, apo i njëjti mësues, por në një ditë tjetër, të njëjtin vlerësim për të njëjtin provim? A duhet të jetë qëllimi i vlerësimit përzgjedhja dhe renditja e nxënësve apo duhet vlerësimi të luajë një rol edukues dhe konstruktiv? Përgjigjet e këtyre pyetjeve dhe e shumë të tjerave të ngjashme me këto, gjatë këtyre 3 dhjetëvjeçarëve të fundit në botë dhe këtij dhjetëvjeçari të fundit në Shqipëri, kanë sjellë ndryshime dramatike në mënyrën e perceptimit të vlerësimit dhe aplikimit të tij në praktikë. Testet tradicionale ndryshojnë nga vlerësimi alternativ pasi “nxënësit vlerësohen mbi atë çka ata integrojnë dhe prodhojnë më shumë sesa mbi atë çka ata janë të aftë të kujtojnë dhe riprodhojnë” (Huerta-Macias, 1995). Vlerësimi alternativ është një trend i ri në mjedisin mësimor shqiptar. Gjithnjë e më tepër në këto mjedise është duke u folur për portofola, ditarë, konferenca, vëzhgime etj. dhe interesi si i nxënësve, ashtu edhe i mësuesve në këto alternative vlerësimi është gjithnjë e në rritje. Arsyeja kryesore e këtij interesimi vjen si pasojë e faktit se këto lloj vlerësimesh ndryshojnë në mënyrë thelbësore nga vlerësimi tradicional madje shumë prej tyre

motivojnë punën dhe përparimin e nxënësve në të nxënit e tyre.

Përfundime

Në shkollën 9-vjeçare Ali Demi, në qytetin e Tiranës, një nga problematikat e hasura gjatë vlerësimit të nxënësve është vlerësimi i eseve në gjuhë të huaj, kryesisht i klasave të 9-ta. Edhe nxënësit në këtë pikë kanë më shumë pakënaqësi pasi mendojnë se nuk janë trajtuar njësoj me nxënësit e tjerë, ose nuk kanë marrë pikët e duhura. Në momentin e vlerësimit të një eseje mësuesi duhet të hartojë një model përgjigje. Gjithashtu është mirë që ta vlerësojë esenë pa parë emrin e nxënësit e të jetë i kujdesshëm nëse po zbaton të njëjtat kritere vlerësimi për të gjithë.

Një tjetër pikë e dobët është diktimi në ciklin fillor ku i është lënë shumë pak hapësirë rubrikës së diktimit. Kështu, hapësira nuk është e mjaftueshme për nxënësit pasi ata kanë shumë probleme me drejtshkrimin në gjuhë të huaj.

Një problem tjetër është vlerësimi i detyrave të shtëpisë, pasi detyrat mund të realizohen por nuk kanë paraqitjen apo përmbajtjen e duhur dhe në të shumtën e rasteve janë të realizuara nga më të mëdhenjtë.

Një dobësi tjetër e vlerësimit është edhe vlerësimi me gojë. Pakënaqësitë më të mëdha të nxënësve shfaqen në vlerësimin me gojë. Kështu vlerësimi me gojë nuk ka një standard dhe nxënësit nuk janë të vetëdijshëm për mënyrën e vlerësimit. Për këtë arsye shpesh dëgjojmë pse këtë notë apo tjetrën. Kështu lind nevoja për të krijuar një standard për vlerësimin me gojë dhe kjo t'i prezantohet nxënësve. Po ashtu një mënyrë për të krijuar transparencë në vlerësim është duke vendosur nxënësit në rolin e mësuesit dhe duke u dhënë atyre liri të vlerësojnë njëri – tjetrin.

BIBLIOGRAFIA:

BROWN, h. (2007), *Teaching by Principles "An interactive Approach to Language Pedagogy"*. Pearson Longman.

HUERTA-MACIAS, A. (1995), *Alternative assessment: Responses to commonly asked questions*. TESOL Journal, no. 5.

KATEDRA e pedagogjisë dhe e psikologjisë në Bashkëpunim me INSTITUTIN e studimeve pedagogjike (1986), *Didaktika*, Tiranë: Shtypshkronja "Mihal Duri".

KRAJA, m. (2002), *Pedagogjia*, botim i Shtëpisë Botuese të Librit Universitar, Tiranë.

MOON, B. & MAYES, A. (1995), *Teaching and Learning in the Secondary School*. Routledge London: The Open University.

MUSAI, B. (2002), *Metodologji e mësimdhënies*. Pegi, Tiranë.

PASKU, v. (2012), *Vlerësimi, monitorimi dhe supervizioni në arsim*. Gurten, Tiranë.

QTKA. (2003), *Mësimdhënia me në qendër nxënësin*. Shtëpia botuese e Librit Universitar, Tiranë.